

Hà Nội, ngày 28 tháng 04 năm 2023

KIẾN NGHỊ VỀ QUỸ ĐẤT VÀ CÓ CHÍNH SÁCH KINH TẾ ĐẶC THÙ CHO NGÀNH CHĂN NUÔI

Kính gửi: - Ủy ban Kinh tế Quốc hội;
- Ủy ban Pháp luật Quốc hội.

Thay mặt cho các doanh nghiệp và người chăn nuôi Việt Nam, Hội Chăn nuôi và các Hiệp hội ngành hàng trong lĩnh vực chăn nuôi Việt Nam xin kính gửi đến Ủy ban Kinh tế và Ủy ban Pháp luật của Quốc hội lời kính chúc sức khỏe và chúc các Quý Ủy ban sớm hoàn thiện Luật Đất đai sửa đổi trình Quốc hội thông qua với sự đồng thuận cao nhất.

Kính thưa các Quý Ủy ban, chăn nuôi là ngành kinh tế quan trọng, không chỉ trong vấn đề an ninh dinh dưỡng mà còn là sinh kế của hàng triệu người nông dân. Sau một thời gian dài phát triển, ngành chăn nuôi đã đáp ứng được cơ bản nhu cầu các loại thực phẩm thiết yếu cho tiêu dùng trong nước, gia tăng xuất khẩu và góp phần quan trọng giữ vững mức tăng trưởng chung của ngành nông nghiệp, ổn định và từng bước cải thiện thu nhập, đời sống của người dân. Song, hiện nay sản xuất chăn nuôi trong nước đang xuất hiện rất nhiều bất cập và ngày càng khó khăn, nhiều hộ chăn nuôi và các doanh nghiệp đang bị thua lỗ triền miên, có nguy cơ phá sản hàng loạt trong thời gian tới. Một trong những nguyên nhân có tác động trực tiếp đến hoạt động chăn nuôi, đó là không gian chăn nuôi của Việt Nam ngày càng thu hẹp và điều kiện chăn nuôi ngày càng khắt khe. Hội Chăn nuôi và các Hiệp hội ngành hàng trong lĩnh vực chăn nuôi xin kiến nghị đến các Quý Ủy Ban một số vấn đề sau:

1) Xem xét bổ sung danh mục đất cho chăn nuôi vào Luật đất đai sửa đổi.
Lý do:

- Hiện nay, giá trị sản xuất ngành chăn nuôi đang chiếm khoảng 24% trong toàn bộ khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản, trong khi theo quy định tại Khoản 1 Điều 10 của Luật Đất đai năm 2013 lại không có danh mục đất dành cho chăn nuôi, mà chỉ có 1 dòng tại điểm h là đất nông nghiệp khác gồm đất sử dụng để xây dựng chuồng trại chăn nuôi gia súc, gia cầm và các loại động vật khác.... Đất cho chăn nuôi không chỉ dành để xây dựng chuồng trại mà còn cho sản xuất các loại thức ăn chăn nuôi, xây dựng các nhà máy chế biến giết mổ, các nhà máy sản xuất thức ăn v.v...

Theo kết quả điều tra thống kê năm 2020, tổng diện tích đất nông nghiệp cả nước là 27.983.482 ha, trong đó: đất trồng trọt 11.718.391ha, đất lâm nghiệp 15.404.790ha, đất nuôi trồng thủy sản 786.184ha, đất làm muối 15.586ha và đất nông nghiệp khác 58.532ha. Trong khi các nước trên thế giới đều dành một tỷ trọng rất lớn đất cho chăn nuôi; nhất là các nước châu Âu, thường đất đồng cỏ, cây thức ăn chăn nuôi luôn chiếm từ 50-70% diện tích đất nông nghiệp, cá biệt như Ireland có tới trên 90% diện tích đất nông nghiệp là đồng cỏ, cây thức ăn chăn nuôi...

- Chưa tính đến quỹ đất cho nhu cầu mở rộng quy mô đàn vật nuôi theo Chiến lược phát triển đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 1520/QĐ-TTg, ngày 6/10/2020 về Phát triển chăn nuôi giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2045 thì quỹ đất cho nhu cầu di dời các cơ sở chăn nuôi ra khỏi vùng không được phép chăn nuôi (bao gồm: khu dân cư, nội thành, nội thị, khu công cộng, du lịch... theo quy định của Luật Chăn nuôi), hạn cuối cùng phải thực thi là ngày 01/01/2025 là rất lớn, đây đang được xem là **“cuộc đại di dời trong sản xuất nông nghiệp”** của nước ta. Cụ thể: chỉ tính riêng tỉnh Đồng Nai, theo Quyết định số 296, ngày 24/02/2023 của Chủ tịch UBND tỉnh phê duyệt, số cơ sở chăn nuôi phải di dời của tỉnh này tính đến ngày 01/01/2025 là 3.006 cơ sở. Nếu tính mức tối thiểu diện tích trung bình cho 1 cơ sở chăn nuôi trang trại nhỏ và vừa hiện nay dao động từ 1,0-5,0 ha, thì Đồng Nai phải cần từ 3.000 - 15.000 ha đất lõi để xây dựng chuồng trại (chưa tính đến không gian, đảm bảo có khoảng cách tối thiểu cho vấn đề kiểm soát môi trường, dịch bệnh theo quy định hiện hành; ví dụ cơ sở chăn nuôi phải cách khu dân cư từ 150- 400m, tùy theo loại hình chăn nuôi...). Hiện nay, tỉnh Đồng Nai và các cơ sở chăn nuôi buộc phải di dời đang gặp phải khó khăn lớn nhất đó là đất đai và mặt bằng phải đáp ứng được với yêu cầu đủ điều kiện chăn nuôi. Như vậy, nếu chỉ tính đủ nhu cầu đất đai cho việc di dời các cơ sở chăn nuôi ra khỏi khu vực cấm chăn nuôi trên phạm vi cả nước từ nay đến năm 2025 thì đã cần đến hàng trăm ngàn ha.

- Cần đưa vào phần giải thích từ ngữ của Luật Đất đai sửa đổi khái niệm làm rõ **“đất cho chăn nuôi tập trung”** để các địa phương có căn cứ pháp lý và khoa học áp dụng trong quy hoạch, vì đất cho chăn nuôi tập trung có tính đặc thù cao: **“là đất nông nghiệp, có thể xây dựng được chuồng trại lâu dài, đảm bảo yêu cầu vệ sinh phòng bệnh cho con người, vật nuôi và môi trường sinh thái...”**.

Sản xuất chăn nuôi rất rủi ro, suất đầu tư lớn, thời gian thu hồi vốn dài. Trang trại chăn nuôi là cơ sở sản xuất kinh doanh có điều kiện, phải đảm bảo các yêu cầu kiểm soát dịch bệnh và môi trường, có khoảng cách tối thiểu với khu dân cư, công trình công cộng... Nếu không có quy định rõ trong Luật, thì hôm nay chính quyền cấp cho trang trại, ít lâu sau lại cấp cho dân đến ở xung quanh hoặc xây dựng công trình công cộng khác và cơ sở chăn nuôi lại bỗng dưng trở thành vi phạm các điều kiện, phải di dời, thì không bao giờ chúng ta có được ngành chăn nuôi phát triển bền vững và doanh nghiệp/người chăn nuôi thì lúc nào cũng nom nớp, không dám đầu tư...

NUÔI
BAN
ẤP H
★

- Vấn đề nữa, là trong Luật Đất đai sửa đổi ***cần có quy định rõ cấp nào là cấp quy định, quy hoạch và những căn cứ để quy định, quy hoạch “đất chăn nuôi tập trung” của quốc gia và địa phương.***

Từ những vấn đề nêu trên, rất cần có những quy định cụ thể về hạng mục và các căn cứ quy hoạch đất dành cho chăn nuôi tập trung trong Luật đất đai sửa đổi. Nếu không có quy định rõ ràng, thì trong thực tế các địa phương và ngành chăn nuôi sẽ không thể xử lý được những bất cập về đất đai, mặt bằng cho nhu cầu xây dựng chuồng trại, mở rộng sản xuất và trước mắt là hoàn thành việc di dời các cơ sở chăn nuôi ra khỏi khu vực cấm chăn nuôi theo quy định của Luật Chăn nuôi và Luật Môi trường...

2) Nhà nước cần có chính sách pháp luật và kinh tế đặc thù cho chăn nuôi

- Hoạt động chăn nuôi là quyền chính đáng của người nông dân, nhất là đối với một nước nông nghiệp như Việt Nam, rất cần được pháp luật bảo vệ. Khác với các ngành kinh tế khác, chăn nuôi là ngành sản xuất kinh doanh có điều kiện và chịu giới hạn bởi các yếu tố tự nhiên và kinh tế xã hội. Nên nhiều nước trên thế giới, kể cả những quốc gia rộng lớn như Canada, Australia cũng phải cấp quota cho chăn nuôi lợn, gia cầm và chăn nuôi bò để bảo vệ quyền lợi cho người nông dân và khả năng dung nạp của các yếu tố môi trường, thị trường đảm bảo cho sự phát triển bền vững của ngành chăn nuôi;

- Không gian chăn nuôi của Việt Nam nhỏ và ngày càng bị thu hẹp: Việt Nam, hiện là nước có mật độ dân số (người/km²) và mật độ vật nuôi (đơn vị vật nuôi/ha đất nông nghiệp) cao nhất trên thế giới; có tới 70% nguyên liệu thức ăn tinh tổng số và trên 90% nguyên liệu thức ăn chăn nuôi công nghiệp phải nhập khẩu (tỷ lệ này không dễ thay đổi, bởi giới hạn của các yếu tố tài nguyên và sự cạnh tranh của các ngành kinh tế khác);

- Nhập khẩu các sản phẩm chăn nuôi ngày càng gia tăng, nhất là khi các Hiệp định thương mại tự do thế hệ mới phát huy hiệu lực, đặc biệt là Hiệp định CPTPP, VEFTA, Việt Mỹ... vì hầu hết các nước trong khu vực này đều có không gian, trình độ chăn nuôi cao hơn Việt Nam. Nếu chúng ta đã phải nhập khẩu từ họ hầu hết nguyên liệu đầu vào của quá trình chăn nuôi (con giống, TACN, thuốc thú y; thiết bị chuồng trại, giết mổ, chế biến...) và bây giờ là các sản phẩm chăn nuôi nhập khẩu cũng từ họ tăng lên rất nhanh (mức tăng đến hàng trăm %/năm, trong khi sản xuất trong nước chỉ tăng 2-4%/năm) thì cuộc cạnh tranh này là không cân sức giữa chăn nuôi trong nước với các nước phát triển và đặc biệt là giữa người nông dân với các doanh nghiệp lớn.

Do vậy, để ngành chăn nuôi Việt Nam có thể phát triển bền vững, người nông dân không sớm mất đi cơ hội chính đáng của mình, doanh nghiệp đầu tư vào lĩnh vực chăn nuôi không bị đổ bể, thì rất cần Nhà nước sớm có những công cụ chính sách pháp luật và kinh tế phù hợp để điều tiết những bất cập này, tránh cho những hệ lụy về an sinh xã hội, kinh tế và môi trường sinh thái không hề nhỏ với Đất nước do chính những bất cập của ngành chăn nuôi gây ra. Những nhóm chính sách cần rà soát, điều chỉnh bổ sung, đó là:

a) Các loại thuế, phí trong lĩnh vực chăn nuôi: Nhà nước không nên nhằm mục đích thu ngân sách từ lĩnh vực này, vì những những khó khăn, bất cập của sản xuất, kinh doanh chăn nuôi so với các ngành kinh tế khác trong hội nhập. Thu thuế, phí lĩnh vực chăn nuôi, nên hướng tới mục tiêu hỗ trợ và khuyến khích phát triển sản xuất trong nước, hạn chế nhập khẩu các sản phẩm chăn nuôi mà trong nước đã đáp ứng được;

b) Tín dụng là vấn đề rất cần thiết cho phát triển chăn nuôi: Nhà nước cần có chính sách tín dụng ưu đãi và khuyến khích phát triển các loại hình bảo hiểm vật nuôi;

c) Cần có những quy định về điều kiện trong cấp phép đầu tư chăn nuôi: Đã đến lúc, Nhà nước cần đưa ra các chính sách quy định có điều kiện ràng buộc các doanh nghiệp lớn, đặc biệt là các doanh nghiệp FDI đầu tư vào chăn nuôi, phải gắn với xuất khẩu và khuyến khích các mô hình doanh nghiệp đầu tư vào chăn nuôi có người nông dân tham gia...

Hội Chăn nuôi và các Hiệp hội ngành hàng trong lĩnh vực chăn nuôi Việt Nam trân trọng cảm ơn sự quan tâm và hỗ trợ của các Quý Ủy ban vì người chăn nuôi và ngành chăn nuôi Việt Nam phát triển bền vững. Hội Chăn nuôi và các Hiệp hội ngành hàng trong lĩnh vực chăn nuôi Việt Nam sẽ tích cực vận động các hội viên, doanh nghiệp, người chăn nuôi nghiêm chỉnh chấp hành chủ trương đường lối của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước, chung tay xây dựng vì một Việt Nam xanh, sạch, đẹp và thịnh vượng.

Trân trọng kính chào./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Chủ tịch Quốc hội (để b/c);
- Thủ tướng Chính phủ (để b/c);
- Bộ trưởng Bộ NN& PTNT (để b/c);
- TT. Bộ NN&PTNT Phùng Đức Tiến (để b/c);
- Văn phòng Quốc hội (để b/c);
- Ủy ban KHCN&MT Quốc hội (để b/c);
- Cục: Chăn nuôi; Thú y; Hội, HH liên quan (để p/h);
- Lưu VT.

TS. Nguyễn Xuân Dương

**TM. HIỆP HỘI CHĂN NUÔI GIA CẦM VN
CHỦ TỊCH**

**TM. HH CHĂN NUÔI GIA SÚC LỚN VN
CHỦ TỊCH**

TS. Nguyễn Thanh Sơn

PGS. TS. Hoàng Kim Giao